

Звіт
про проведення вимірювань в електронному
форматі показників якості освітнього середовища
як виховного простору
СЗШ 91 м. Львова

Автори:

Мицишин Г.В., заступник директора з виховної роботи

Дмитрів Х.М., заступник директора з виховної роботи

Яцунда Н.В., педагог – організатор

Андрієвський Р.В, шкільний психолог

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Розділ I «Організація дослідження»
3. Розділ II «Аналіз результатів дослідження якості освітнього середовища як виховного простору школи»
  - 3.1. Безпечний
  - 3.2. Сповнений довіри
  - 3.3. Демократичний
  - 3.4. Патріотичний
  - 3.5. Культуротворчий
  - 3.6. Відкритий (Інклюзивний)
4. Висновки
5. Рекомендації
6. Додатки

Вступ

Дослідження якості освітнього середовища як виховного простору у 2025 році проводилося в рамках заходів, передбачених проектом «Оцінювання якості освітнього середовища: е-інструментарій вимірювання показників», з метою виконання п.7 розділу «Загальна середня освіта» Програми розвитку освіти Львівської області на 2021-2025 роки, затвердженою сесією Львівської обласної ради від 18 лютого 2021 року №64, розпорядження начальника Львівської обласної військової адміністрації «Щодо внесення змін до Програми розвитку освіти Львівської області на 2021-2025 роки від 31.01.2025 року №93/0/5-25ВА, наказу Департаменту освіти і науки Львівської облдержадміністрації №02-01/01/97 від 25.03.2025 р. «Про проведення анкетування в е-форматі для оцінювання якості освітнього середовища закладів загальної середньої освіти Львівської області», наказу СЗШ №91 м. Львова № 33 від 02.04.2025 року «Про проведення анкетування в е-форматі для оцінювання показників якості освітнього середовища СЗШ 91 м. Львова»

Мета дослідження - оцінка якості освітнього середовища ЗЗСО на придатність для ефективного виховання.

Завдання дослідження якості освітнього середовища як виховного простору у загальноосвітніх навчальних закладах Львівщини:

- оцінити освітнє середовище ЗЗСО на відповідність таким характеристикам: безпечне, сповнене довіри, демократичне, патріотичне, культуротворче (розвивальне, спроможне мотивувати пізнавальну діяльність), відкрите (інклюзивне). Указані критерії визначені Стратегією розвитку освіти Львівщини до 2027 року;
- окреслити коло проблем закладів, де воно проводиться, та визначити напрями їх співпраці з іншими соціальними інститутами у справі виховання;
- стимулювати зростання професійної компетентності педагогічних працівників як виховників;

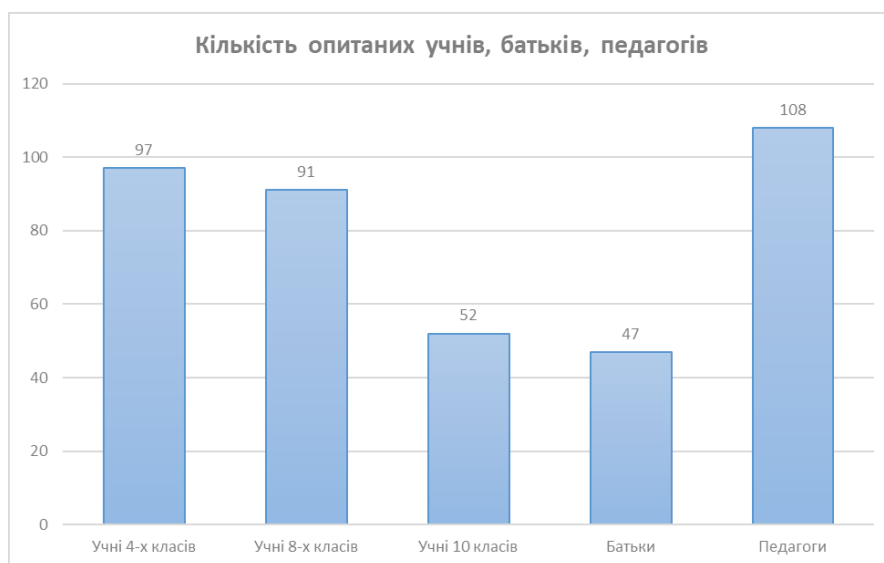
- отримати об'єктивну інформацію про можливості освітнього середовища ЗЗСО забезпечити ефективне виховання;
- визначити перспективні й актуальні напрями регіональної освітньої політики у сфері виховання.

РОЗДІЛ І

Організація дослідження

Дослідження якості освітнього середовища в СЗШ 91 м. Львова відбулося 09 квітня 2025 року з 09:00 год до 16:00 год. Метод проведення дослідження – анкетування, інструмент – анкета.

У дослідженні загалом взяли участь 382 респонденти, з них учнів – 240 (хлопці - 117, дівчата - 123, педагогів – 108 (чол.- 17, жін. – 91), батьків – 47 (чол. – 44, жін. – 43).

Орієнтовні ключові запитання оцінювання якості освітнього середовища, на які можна отримати відповіді за результатами цього дослідження:

- відповідність освітнього процесу ЗЗСО в ділянці виховання формулі НУШ (виховання на цінностях), потребам та очікуванням учнів і батьків;
- корисність (потрібність) проведених шкільних виховних справ (проектів) для учнів;
- якість стилю спілкування працівників школи з учнями і батьками, його відповідність формулі НУШ (партнерство);
- участь учнів, батьків та громадськості, місцевих громадських об'єднань у плануванні і проведенні виховних справ (проектів).

Для проведення дослідження у школі був розроблений графік його проведення, виданий наказ № 33 від 02.04.2025р. «Про проведення вимірювань в електронному форматі» (див. додаток №1), у якому було прописано графік

анкетування та визначено склад робочої групи з числа педагогічних працівників школи для опрацювання результатів. Виконавцями дослідження були працівники закладу: заступник директора, який відповідає за організацію виховної роботи; шкільний психолог, педагог-організатор, вчителька інформатики та інші призначені директором працівники ЗЗСО.

Класні керівники 4-х, 8-х, 10-х класів провели роз'яснювальну роботу серед учнів, провели класні батьківські збори, на яких пояснили мету та завдання даного дослідження. Шкільний психолог Андрієвський Р., за кілька днів до моніторингу, провів бесіду з вчителями та учнями, розповів про моніторинг, його мету, показав відповідні відео, щоб налаштувати учнів та вчителів психологічно.

Заступник директора з навчально-виховної роботи розробила графік анкетування учнів 4-х, 8-х та 10-х класів (загалом 11 класів), призначила вчителів, які керуватимуть процесом проходження тестування, та організувала відповідну заміну уроків у день моніторингу.

Анкетування учнів 4-х, 8-х та 10-х класів відбувалося під керівництвом учителів, які входили до робочої групи, на визначеному відповідно до графіку уроці, у присутності шкільного психолога та асистентів вчителя. Попередньо шкільний психолог продемонстрував дітям створені психологом відео та провів з ними бесіду про призначення та специфіку анкетування. Завдання психолога та класного керівника було унеможливити або мінімізувати стрес учнів-учасників опитування.

Учителі пояснили учням для чого проводиться дослідження та як слід виконувати анкету. Вони наголосили, що анкетування анонімне і обрані учнями відповіді не будуть доведені до відома учителів та батьків.

Після вступного роз'яснення заступник директора Дмитрів Х.М. повідомила вчителю інформатики і всім присутнім логін і пароль, записала їх на дошці, що дозволило учням увійти в програму та розпочати

анкетування(покликання, логін і пароль школа отримала вранці, ще перед початком анкетування, а класні керівники розіслали їх батькам учнів). Діти виконували анкету впродовж 45 хв.

Анкетування педагогічних працівників відбулося на призначеній педраді о 15:00 год. під керівництвом учасників робочої групи та за участі директора школи. Учасниками опитування були усі педагогічні працівники школи та шкільні бібліотекарі.

Перед початком анкетування пояснили вчителям призначення та процедуру дослідження, наголосили, що анкетування анонімне і обрані педагогами відповіді не будуть доведені до відома дирекції. Педагоги були поінформовані про те, що доступ до результатів дослідження є тільки у директора школи та керівників органів управління освітою територіальної громади і району, а результати дослідження будуть оприлюднені у формі звіту про самооцінювання якості освітнього середовища як виховного простору. Інші ЗЗСО, які брали участь у цьому дослідженні, не матимуть доступу до результатів анкетування цього закладу. Оцінку стану освітнього середовища свого закладу як виховного простору педколектив має провести сам.. У м. Львові та на рівні області будуть укладені звіти за зведеними результатами анкетування.

Заступник директора з НВР Дмитрів Х.М. пояснила педагогам, як слід виконувати анкету. Після вступного роз'яснення вона повідомила респондентам код нашого навчального закладу. Учителі виконували анкетування впродовж 60 хв.

Анкетування батьків (опікунів) учнів 4-х, 8-х та 10-х класів відбувалося у той самий день, що й анкетування учнів та педагогів. Батьки самі обирали час для виконання анкети. Про проведення анкетування та його організацію класні керівники учнів 4-х, 8-х та 10-х класів повідомили батьків напередодні. Класні керівники, які інформували батьків (опікунів), наголосили, що анкетування анонімне і обрані респондентами відповіді не будуть доведені

до відома вчителів і дирекції. Педагоги пояснили респондентам, як слід виконувати анкету і надіслали батькам відповідну інструкцію. Покликання, логін і пароль для входу в програму батьки (опікуни) учнів отримали в день проведення анкетування у ЗЗСО, вранці. Доступ до анкет був для них відкритий 24 год.

Розділ II

Аналіз результатів дослідження якості освітнього середовища як виховного простору школи

У дослідженні загалом взяли участь 394 респонденти, що становить майже 90% від загальної кількості.

Із них: 108 педагогов, що складає 100 % з усіх учителів. Працівників із стажем до 10 років 27 %, з стажем від 11 до 20 років 12%, поза 20 років – 61 %. Учителів гуманітарних дисциплін в 1.78% більше ніж учителів природничих дисциплін, а педагогічних працівників, які безпосередньо відповідають за виховання в масштабі закладу 33%. Вчителів вищої категорії майже 55 %, що свідчить про те, що вчителі мають досвід роботи як у навчанні так і вихованні учнів школи.

Учнів 4 класів – 99, що становить 100% від загальної кількості. Серед них успішних учнів 88%.

Учнів 8 класів – 96 (100%). Успішних – 80 (88 %), без успіхів у навчанні – 11 (12%).

Учнів 10 класів - 57 (100%). Успішних – 43 (83%), без успіхів у навчанні – 9 (17%).

Загалом в анкетуванні взяли участь 240 учні.

Що стосується батьків, то у дослідженні їх взяло участь 47, з них 43 жінки і 4 чоловіки.

7 осіб до 35 років, 34 – 36-45 років та 6 людей віком 46 і більше років.

Батьки 4-х класів – 21 особа, восьмикласників – 17 та десятикласників – 5 респондентів. Батьків, що мають кілька дітей (декілька рівнів), – 4.

34 батьків, а це більшість, мають вищу освіту, 10 – педагогічну, один з батьків має середню або середню спеціальну освіту.

Відповідно до регіонального стандарту («Стратегія розвитку освіти Львівщини в 2021 – 2027 роках») виховний простір школи має бути: безпечним,

сповненим довіри, демократичним,патріотичним, культуротворчим та відкритим.

Безпечний простір.

Безпечний виховний простір гарантує комфортне перебування у приміщеннях школи (чисто, тепло, смачно, гарно), психологічний комфорт (радість, прийняття іншими, відчуття позитивної перспективи, відсутність булінгу, невтручання в особисте життя тощо), педагогічний захист і підтримку дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем.

15 % батьків, вважають, що перебування їх дитини у закладі в цілому є безпечним, це підтверджують і вчителі, які вважають, що режим безпеки дотримано повністю. Учні теж вважають, що загалом освітнє середовище є безпечним простором.

Значна частина учнів 4-х класів стверджують що в школі завжди свіже повітря, тепло, освітлення добре, в школі чисто, приміщення класу, школи їм подобається, допомагає навчатись і перепочивати на перервах, але 6% учнів важко думати через недостатнє провітрювання класу, 4% учнів недостатньо тепло в сильні морози, 7% учнів відзначають погано прибрані клас чи коридори,

Повітряно-тепловий режим та освітлення відповідають санітарним нормам. Проте взимку не у всіх кабінетах комфортно, іноді холодно. Про це заявили 42 респонденти 8 класу (46 %) та 31 учень (60%) 10-х класів .

На думку батьків (85.11 %), в осінньо-зимовий період у школі достатньо тепло. 41 респондент вважає, що в навчальному закладі достатньо світла для читання і письма. Оцінюючи повітряно- тепловий режим педагоги школи зазначили, що даний режим відповідає нормі.

45 % батьків кажуть, що шкільним комп'ютером може скористуватися їх дитина, проте 34 % відповіли, що не може. 60 % - з впевненістю дали відповідь, що у класі прибрано і чисто. Але насторожує те, що 40 % опитаних батьків стверджують, що учні відчувають неприємний запах у шкільному

туалеті і ще 36 % відповіли, що деколи. Умови облаштування і утримання туалетів вважають не завжди дотриманими і 32 % вчителів.

Щодо харчування, 80% опитаних учителів вважають його здоровим, 13% — що не завжди відповідає критеріям здорового харчування, а 3% — що воно не відповідає вимогам закладу

Учні 4-х класів стверджують, що у їдальні готують смачно, проте 12% учнів вважають їжу в їдальні холодною і несмачною, а 2% учнів взагалі не користуються послугами їдальні. їдальні.

Вихованцям 8-х класів також смакує гаряча їжа, спожита у шкільній їдальні (27 респондентів, 29.67 %). Правда, частина цих школярів не харчується в їдальні (31 %), а частині (23 респондентам, 25.27 %) деколи гарячі страви смачні, деколи –ні. 14 % учнів 10х класів задоволені тим, що в школі смачно готують.

Гаряча їжа у шкільній їдальні, як стверджують батьки, смакує завжди 11 % учням, частіше смакує, але інколи ні – 38 %. Прикро, що їжа не смакує 40 % учням, переважно 4х класів (5%). Зазначимо, що 22 % учнів не харчуються у шкільній їдальні. Це переважно учні 8-х (31%) і 10-х (25%) класів .

39 % учнів 4-х класів йдуть до школи з радістю, бо їм подобається вчитися, проте 56% відвідують школу через своїх друзів. 87% учнів радо проводять час з друзями, ще 9% учнів рідко беруть до себе в компанію однокласники, а 2% учнів не цікаво з дітьми свого віку.

Учні 8-х класів теж з радістю та задоволенням відвідують заклад, бо їм подобається проводити час зі шкільними друзями (53 респондентів, з них 48 успішних, 5 без успіхів у навчанні, 58,24 %); їм цікаво все, що відбувається в школі (36 респондентів, з них 17 хлопців, 19 дівчат; 39,56 %). 31% опитаних респондентів 8-х класів відвідує школу, тому що їм цікаво вчитися, з них 29 % є успішними учнями.

Більшості учнів 10- х класів теж подобається проводити час зі шкільними друзями та цікаво що відбувається в школі – 71 % і 42%, і лише 28,% відповіли, що їм цікаво вчитися, з яких 25 % є успішними учнями.

Підсумовуючи вище викладене , слід прийти до висновку, що педагогам нашої школи потрібно удосконалювати свій професійний рівень та зацікавлювати учнів до навчання.

За словами батьків на виконання домашнього завдання більшість учнів витрачають в день у середньому від одної (21%) до двох годин тридцяти хвилин (13 %) годин, що відповідає існуючим нормам. Але слід зауважити те, що частина учнів, на думку батьків, приділяє забагато часу виконанню домашнього завдання - це від трьох (11%) до чотирьох (2%) годин і навіть більше чотирьох (2%).

Щодо навантаження учнів і пропусків без причин, то ці норми, на думку респондентів-педагогів дотримуються як з боку вчителів так і учнів.

На думку батьків, 13% респондентів вважають, що невинуватені пропуски уроків трапляються дуже часто, 60 % - рідко, а 26% - не мають невинуватених пропусків. Більшість вчителів (63%) теж вважають, що невинуватені пропуски уроків трапляються рідко, що свідчить про те , що в школі це контролюється і без причини уроки діти не пропускають.

Досить часто визнали списування 31% вчителів, із них найбільше це жінки зі стажем поза 20 років(19%) , вчителі вищої категорії(14 %) та вчителі гуманітарних дисциплін (14%).

Значна увага в школі приділяється формуванню здорового способу життя. Проводиться активна просвітницька робота щодо шкідливого впливу на організм дитини тютюну, алкоголю, наркотичних засобів.

87% вчителів вважають, що вживання алкоголю в школі немає, і 97 % , що учні не вживають наркотиків.

У нашому закладі освіти, як вважають батьки, куріння поблизу школи немає – 43 % , 32 % відповіли, що таке трапляється рідко. Що стосується вживання алкоголю та наркотиків, більшість респондентів – а це 87 % і 98 % з впевненістю повідомляють, що в нашій школі немає.

Значна частина учнів 4-х класів відзначають, що ніколи (76%) не палили, не вживали алкоголь (86%) та не вживали (91%) наркотичних речовин в школі, проте 5% учнів палили в школі або неподалік, також учні стверджують про присутність в школі крадіжок (4%) та пошкодження насаджень, пам'яток культури, дитячих майданчиків, розмальовування стін (6%).

За результатами анкетування учнів 8 класів, 56 респондентів (61,54 %, з них 31 дівчат, 25 хлопець, з них 5 без успіхів і 51 успішні) ніколи не курили цигарок; 22 респондентів (18,68 %, з них усі успішні) – ніколи курили, а 4 респонденти – 4,40% (3 хлопці і 1 дівчина) – палять досить часто.

70 респондентів (76,92 %) – ніколи не вживали пива, вина. Прикро, але 19 респондентів (з них 8 дівчат і 11 хлопців) інколи вживають вино, пиво.

82 респонденти (90,11 %) – ніколи не вживали горілки чи інших міцних напоїв.

85 респондентів (93,41 %) – ніколи не вживали наркотиків. 6 респондентів (6,59 %, з них 4 хлопці і 2 дівчини і всі 6 учнів є успішними у навчанні) – вживав наркотики інколи.

69,23% учнів 10 класу відповіли, що не курять цигарок, ніколи не вживають горілки чи інших міцних напоїв, 96,15 % ніколи не вживають наркотиків. Отже, в основному наші учні ведуть здоровий спосіб життя.

Щодо випадків булінгу та цькування 69.07% учнів 4х класів стверджують, що в школі немає учнів над якими збиткуються, проте 22.68 % учнів вважають, що є учні, яких ображають, а ще 8.25 % відмовляються давати відповідь на це питання. Це може свідчити про наявність проблеми.

За результатами анкетування учнів 8-х класів щодо наявності випадків знущання серед учасників освітнього процесу, 23% респондентів зазначили, що таких учнів у їхньому класі немає, а 35% не помічали подібної поведінки. Водночас 33% учнів (серед них — 16 хлопців, 14 дівчат, 26 успішних у навчанні і 4 — без успіхів) повідомили, що в їхньому класі є діти, з яких насміхаються. Серед десятикласників 37% відповіли, що не знають, чи є такі випадки, що може свідчити про низький рівень обізнаності або замовчування проблеми. Це питання потребує додаткової уваги з боку педагогів.

Попри загалом безпечне перебування у закладі освіти, найбільший дискомфорт, за словами 10 респондентів 8-х класів (11%) — 3 хлопців і 7 дівчат, з яких 9 успішні у навчанні — викликає необхідність вислуховувати докори й образи з боку вчителів. Отже, вчителям - предметникам варто робити зауваження учням індивідуально, без образ і принижень, не виносячи їх на загал перед класом. Про відсутність цькування щодо своїх дітей повідомили 38% батьків. Водночас 11% вважають, що булінг у закладі освіти присутній, а 49% — що він трапляється рідко.

Значна частина учнів 4-х класів відзначають, що в школі немає крадіжок і пошкоджень насаджень, пам'яток культури чи дитячих майданчиків — про це повідомили 69% опитаних. Однак 52% учнів вказали на систематичне списування домашніх завдань у школі. На ці явища варто звернути увагу педагогам.

Лихослів'я рідко трапляється у спілкуванні між учнями – так вважають 43% респондентів-батьків, 11 %, що не має. Зауважимо, що 34 % думають, що їх діти говорять лайливі, соромітні слова досить часто. Щодо зривів уроків у нашій школі, велика кількість (45 %) повідомляють, що їх немає, а дехто вважає, що таке явище трапляється досить часто у нашому закладі (13 %). Списування відбувається рідко – це 49%, однак частина батьків вважає, що досить часто – 28 %. Крадіжок (45 %), вандалізму (83%), знущання над тваринами (96 %), обману (дітей і педагогів) – 64% - таких ознак поведінки, як зазначили батьки, в більшості учнів не проявляється.

На думку батьків педагоги СЗШ№91 ознайомлювали їх дітей із правилами в умовах надзвичайних ситуацій, таких, як: пожежі або повітряної тривоги (98 %). Переважна більшість батьків (89 %) вважають, що вчителі постійно навчають учнів і батьків правилам безпечного користування Інтернетом.

За свідченням батьків, 70% оцінок, які виставляють учителі їхнім дітям, вважаються справедливими. Водночас 30% респондентів вказали на випадки несправедливого оцінювання — зокрема, 17% батьків 8-х класів, 4% — 4-х класів і 4% — 10-х класів. На це варто звернути увагу педагогам.

32 % батьків повідомляють, що заклад освіти вивчає думку учнів про умови навчання та якість викладання. Якщо порівняти відсотки осіб за освітою,

то батьки із педагогічною – це 26 % і вищою – 25%, вважають, що у школі вивчається думка здобувачів освіти щодо умов навчання і якості викладання. Педагоги нашого закладу цікавляться думкою батьків (опікунів) про умови навчання, адаптації та інтеграції дітей у закладі освіти, так мовить 68 % респондентів, проте 32 % кажуть, що це не так.

Більшість опитаних батьків – 89 % кажуть, що в СЗШ 91 м. Львова справедливі вимоги до учнів, проте слід зазначити, що 11 % не погоджуються з цією думкою.

Отже, в цілому можна зазначити, що на думку респондентів, наш заклад освіти є практично **безпечний**, тобто учням комфортно перебувати у школі, достатньо тепло і світло для читання і письма, переважно мають можливість за потреби скористатися комп'ютером, у класах завжди прибрано і чисто.

Частина школярів виконують домашнє завдання згідно з існуючими нормами. Здебільшого дітям подобається і смакує шкільне харчування.

У нашому закладі практично не трапляються такі явища поведінки, як: невинправдані пропуски уроків, зриви їх, списування, куріння. Вживання алкоголю, наркотиків, крадіжок, прояви вандалізму, знущання над тваринами, обману не відбувається.

У СЗШ №91 педагоги ознайомлюють дітей із правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій, таких, як: пожежі, замінування або повітряні тривоги. Також постійно навчають учнів і батьків правилам безпечного користування Інтернетом та дотримання кібер-гігієни. Оцінки, які педагоги ставляють дітям, переважно є справедливими та відповідають рівню знань кожного учня. Адміністрація закладу освіти вивчає думку здобувачів освіти про умови навчання та якість викладання вчителями навчального матеріалу. Педагоги нашого закладу регулярно цікавляться думкою батьків (опікунів) щодо умов навчання, адаптації та інтеграції дітей у закладі освіти. В основному у нашій школі справедливі вимоги до учнів.

Проте є ряд питань, на які варто звернути увагу, наприклад, батьки стверджують, що у шкільних туалетах учні відчувають неприємний запах.

Також частина дітей витрачають забагато часу на виконання домашнього завдання, що суперечить вимогам встановлених норм навчання.

Є, на жаль, невеликий відсоток школярів, яким не подобається шкільна їжа і які не харчуються в їдальні.

Турбує питання про нікотин у закладі, оскільки є батьки, які стверджують, що діти інколи курять і вживають алкоголь.

Дехто із респондентів каже, що в школі деколи проявляються випадки цькування і лихослів'я.

Деякі батьки відповідали, що їх дітей несправедливо оцінюють.

Простір сповнений довіри

У просторі, сповненому довіри, панують моральні цінності, забезпечується статева, релігійна та соціальна рівність. Тут немає місця дискримінації, знущанням, зневажливому ставленню до іновірців, іноземців, малозабезпечених, осіб з інвалідністю та інших вразливих груп.

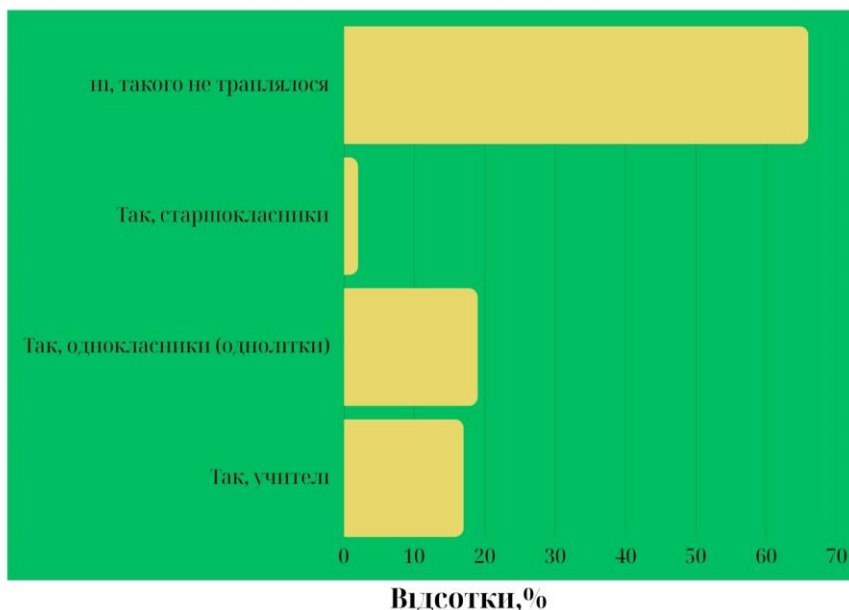
Цінуються справедливість і об'єктивність, зокрема у ставленні та оцінюванні.

Толерантність виявляється у готовності вислухати, дозволити висловити іншу думку, підтримати замість осуду у разі помилки.

У такому середовищі панують взаєморозуміння та партнерство між вихованцями й виховниками в розв'язанні як особистих, так і суспільно важливих питань.

66 % батьків вважають, що протягом останнього року навчання, над їхньою дитиною ніхто в школі не збиткував, хоча є й такі, які думають, що такі випадки все-таки бувають зі сторони вчителів ((17%) та старшокласників (2%))

Чи Ваша дитина протягом останнього року скаржилася на те, що у школі над нею збиткуються (припинжують, ображають або цькують)?

На питання, чи дитина охоче відвідує школу, відповіді «здебільшого так» 72% опитаних, але є і 7 %, які заявили протилежне.

Виховний простір у 4-х класах можна вважати сповненим довіри, бо 25% учнів можуть звернутися до директора і заступників, 48% до учителів, які навчали та навчають за порадою чи підтримкою, і лише 4% дітей не довіряють нікому в школі.

Вчителі спокійно реагують на помилки учнів, допомагають їх виправити. Водночас 51% опитаних учнів зазначили, що деякі педагоги реагують по різному: іноді спокійно, а іноді – з роздратуванням.

Що стосується довіри учнів 8-х класів, то найбільше респондентів — 36% — довіряють окремим учителям. Класному керівнику довіряють 27%, одному д учителю — 15%, багатьом учителям — 18%. Керівництву школи та заступникам довіряють лише 8% опитаних. На жаль, лише 2% учнів висловили довіру шкільному психологу, що свідчить про високий рівень недовіри й потребує окремої уваги.

На запитання: «Як реагує решта класу, якщо ти чи твої однокласники помиляються?» учні 8-х класів дали такі відповіді: 30% — нейтрально, ніхто не акцентує на цьому уваги; 41% — поблажливо, з помилки можуть посміятися; 7% — агресивно, з того, хто помилився, можуть насміхатися; 4% — намагаються підказати правильну відповідь. Атмосфера в класі потребує уваги, оскільки чимала частка учнів стикається з поблажливими або агресивними реакціями на помилки.

Те, що в школі панують моральні норми, підтверджують і учні 10-х класів. Серед них 54% довіряють класному керівнику, 13% — окремим учителям, 2% — багатьом учителям, 8% — шкільному психологу, 13% — керівництву школи. Водночас 17% учнів зазначили, що не довіряють нікому.

Це свідчить про необхідність посилення роботи зі створення відкритої, чуйної й безпечної комунікації між учнями та всіма учасниками освітнього процесу.

Учні 10-х класів відповіли на запитання: «Чи вважаєш ти, що твої завдання оцінюють справедливо?» 33% вважають, що всі завдання оцінюють справедливо; ще 33% зазначили, що іноді оцінювання є справедливим, іноді — ні; 12% відповіли, що їм важко сказати; 19% вважають, що оцінювання не завжди справедливе, за винятком окремих учителів. Деякі учні зазначили, що, на жаль, більшість учителів оцінюють несправедливо. Ці відповіді свідчать про потребу у подальшій роботі з педагогами щодо забезпечення об'єктивності оцінювання. Учителям варто звернути особливу увагу на справедливість оцінювання, а шкільному психологу — активніше працювати з учнями, особливо старших класів, зокрема через проведення тренінгів та розвивальних зустрічей.

Варто зазначити, що в закладі освіти загалом існує розуміння між учителями й учнями, батьками та вчителями, а прояви дискримінації відсутні.

Заклад освіти (учні, батьки, педагоги) працюють як згуртована спільнота на думку 30 % респондентів-батьків, зокрема, так вважають представники жіночої статі, які мають вищу, а 9 % не знають відповіді на це питання.

Щодо системи оцінювання в нашій школі, думки батьків розділилися.

36% вважають, що вчителі дотримуються визначених критеріїв і пояснюють, за що саме поставлено оцінку. Водночас 51% батьків зауважують, що з боку деяких учителів спостерігаються певні маніпуляції в оцінюванні, що викликає занепокоєння. Це свідчить про потребу в підвищенні прозорості оцінювання та комунікації між учителями, учнями й батьками.

Що стосується вчителів, то 80 респонденти, з них 30 % педагогічних працівників, які безпосередньо відповідають за виховання в масштабі закладу вважають систему оцінювання в школі прозорою.

70% учнів 4х класів підтверджують, що їх оцінювали справедливо, інші 27% вважають що справедливо їх оцінюють лише деякі вчителі.

Учні 8 класу чесно зізнаються: сказати, що оцінювання завжди справедливе — не можуть. Лише 23% відчують, що всі отримують оцінки чесно. 41% кажуть: буває по-різному — іноді справедливо, іноді ні. І лише 5% відверто заявляють: оцінювання часто упереджене — є улюбленці, а є ті, кому просто «ставлять». Ці відповіді — не критика, а дзвіночок. Дзвіночок до того, що кожна оцінка — це не просто цифра, а довіра. І важливо, щоб вона була

взаємною: між учнем і вчителем. Бо школа — це не лише про знання, а й про повагу та справедливість.

Учні 10-х класів зазначають, що всі вчителі оцінюють справедливо — так вважають 33% респондентів. Ще 33% відповіли, що іноді оцінювання є справедливим, іноді — ні. 12% зазначили, що їм важко дати однозначну відповідь. Лише 4% вважають, що більшість учителів оцінюють несправедливо, мають «улюбленців» і тих, до кого ставляться упереджено. Ці результати загалом свідчать про довіру до системи оцінювання, однак також вказують на необхідність подальшої роботи над забезпеченням об'єктивності та прозорості в оцінюванні.

З цього можна зробити висновок, що учителям - предметникам необхідно ще раз ознайомити учнів з критеріями оцінювання, обговорити їх разом, а також чітко й послідовно пояснювати мотиви виставлення оцінок. Це допоможе зменшити недовіру та підвищити прозорість у навчальному процесі.

У СЗШ №91 таких явищ, як дискримінація за статевою ознакою (сексизм), ніколи не спостерігалось - так думають 96 % опитаних батьків.

Психологічного тиску, як і вимагання хабаря, зі сторони педагогів чи адміністрації не виявлено, і це підтверджують 91 і 88 % батьків. А тому 94 % цих респондентів не займаються цькуванням вчителів, не наводять на них наклепи (91%) та не лицемірять (77%) . Хоча невелика частина батьків вважають, що такі явища присутні.

На запитання про взаємовідносини в колективі думки були суперечливі. 49 % батьків вважають, що шкільні проблеми вирішуються спільно, усі довіряють один одному, а 45 %- адміністрація сама приймає рішення. Інколи бувають випадки (6 %), коли батьківський колектив незадоволений роботою закладу і навпаки. Саме тому стосунки між батьками, педагогами, адміністрацією здебільшого партнерські. Так думають 78% опитаних, хоча 19 % бачать їх довірливими та товаришськими. Звідси випливає, що як батьки, так і діти вміють будувати стосунки та не конфліктують з вчителями. З цим не погоджується лише 2 % батьків.

У класі учні здебільшого підтримують довірливі та товариські стосунки. За спостереженнями 27% батьків, конфліктні ситуації трапляються, але рідко. Хоч такі випадки все ж мають місце, вони не є системними, що свідчить про загалом сприятливий мікроклімат у класних колективах..

Те, що в класах панує дружня атмосфера, більшість учнів в добрих стосунках з однокласниками, підтверджують і учні 4-х класів. У класі прислухаються до думки учнів як однокласники, так і вчителі, але частині учнів (7%) важко подружитися з іншими.

Учні восьмих класів вважають, що взаєморозуміння та співпраця між вихованцями і виховниками в основному існує, особливо якщо це стосується незрозумілої теми на уроці. На запитання, «Якщо тобі складно було зрозуміти якусь тему на уроці, чи вчителі допомагали тобі у ній розібратися?», 59% учнів дали відповідь, що інколи це залежить від учителя і від теми, 27% казали, що так, вчителі завжди заохочують запитувати і пояснюють незрозумілі теми, 8% — що не лише допомагали, а й іноді не уважно ставилися до запитань, і лише 4% казали, що не допомагали.

Ці результати свідчать про потребу у забезпеченні більш послідовного підходу до підтримки учнів у навчальному процесі. Варто посилити педагогічну взаємодію, впровадити практики активного слухання, а також заохочувати всі запитання учнів незалежно від рівня складності теми.

На запитання, чи бувало, що вчителі переходили в розмові з учнями на крик, погрожували чи, наприклад, ображали, 24% опитаних відповіли, що всі вчителі іноді сердяться, але не погрожують і не ображають. Ще 24% зазначили, що більшість вчителів підвищують голос, коли учні відволікаються або заважають проводити урок, іноді можуть підколоти, але це не сприймається як образа. 20% вважають, що декілька вчителів часто кричать, пояснюючи це тим, що учні заважають уроку, однак при цьому не ображають. 14% повідомили про випадки, коли конкретний учитель або вчителька безпідставно кричить, погрожує, обзиває, що сприймається як образа. 11% зазначили, що декілька вчителів буває кричать, погрожують і ображають учнів. І ще 5% відповіли, що

більшість учителів постійно кричать, погрожують або обзивають, і це їх глибоко ранить.

Можливо, таке емоційно напружене ставлення частково пояснюється зовнішніми обставинами — війною в Україні, яка торкнулася кожної родини, спричинила загальний стрес, втрати, невизначеність, втому й емоційне вигорання. У цих умовах важливо працювати над створенням безпечного, поважного освітнього середовища, у якому учень почуватиметься захищеним. Доцільно організувати для педагогічного колективу заходи з психологічного розвантаження, тренінги з ненасильницької комунікації, а також впровадити механізми зворотного зв'язку для учнів щодо поведінки та ставлення вчителів.

Більшість вчителів готові надати будь-яку допомогу вихованцям незалежно від ситуації, так вважають 62 % опитаних батьків. Але 23 % з цим не погоджуються, тому що, на їхню думку, розраховувати на розуміння можна не від усіх.

Опитування засвідчило, що в більшості випадків міжособистісні стосунки у закладі освіти мають позитивний, конструктивний характер.

Зокрема: 50,93% респондентів вказали, що стосунки між працівниками школи є товарицькими й довірливими, ще 46,30% — що вони партнерські й найчастіше співпрацюють. Стосунки між педагогами і дирекцією 67,59% учасників описали як партнерські, ще 28,70% — як товарицькі.

У стосунках педагогів з учнями, яких вони навчають, 56,48% респондентів зазначили товарицькість і довіру, а 40,74% — партнерський характер співпраці. У відносинах між учителями та учнями, яких вони не навчають, 49,07% респондентів бачать товарицькість і довіру, а 47,22% — партнерство. Щодо відносин педагогів із батьками учнів, 59,26% вважають їх партнерськими, а 36,11% — товарицькими. Найвищий показник партнерства спостерігається у відносинах дирекції з батьками учнів — 67,59% вважають їх партнерськими, ще 30,56% — товарицькими. Низький рівень конфліктності підтверджується тим, що у всіх категоріях лише від 1,85% до 4,63% респондентів вказали на нерівні або конфліктні стосунки. Отримані дані

свідчать про загалом здоровий психологічний клімат у закладі освіти, заснований на взаємній повазі, довірі й партнерстві. Для збереження та посилення цієї позитивної тенденції варто: підтримувати відкриту комунікацію між усіма учасниками освітнього процесу, продовжувати практику педагогічної співпраці та колективного обговорення проблемних питань, впроваджувати тренінги з розвитку емоційного інтелекту, культури спілкування та ненасильницької комунікації.

Таким чином, можна стверджувати, що в нашому закладі освіти формується середовище повної довіри, оскільки воно розвиває риси справжніх українців, які не керуються егоїзмом чи користю, а прагнуть до дружніх і довірливих стосунків у колективі, без приниження одне одного та дискримінації.

Педагоги та адміністрація завжди усвідомлюють, що лише спільними зусиллями можна досягти мети. Водночас варто відзначити, що іноді трапляються випадки маніпуляцій з оцінками з боку окремих учителів під час вирішення тих чи інших питань.

Адміністрація школи завжди радиться з батьками та батьківським комітетом, що сприяє підвищенню рівня довіри, взаєморозуміння і забезпечує спільну відповідальність за прийняті рішення.

Демократичний простір

Демократичний виховний простір, це коли гарантоване право участі (педагогів, учнів, батьків) в житті освітньої спільноти: не обмежується свобода висловлювання (чи дають слово, чи не зацитькують, чи не карають за критичні вислови); є можливості висловити власну думку щодо справ, які впливають на особисте та шкільне життя (збори, громадське обговорення документів, сайт, блог, шкільна газета, радіо, телебачення); дієво працюють органи громадського врядування (педрада, учнівське самоврядування, батьківський комітет), діти визнаються повноправними носіями прав і обов'язків, що відповідають їхньому віку, батьки – рівноправними учасниками освітнього процесу, педагоги рахуються з думкою учнів і батьків, представники учнів і батьків беруть активну участь (виступають, пропонують) у педрадах (з правом дорадчого голосу), нарадах при директорі (якщо порядок денний зачіпає їх інтереси), щорічних зборах колективу школи тощо.

Для учнів 4-х класів виховний простір можна вважати демократичним. З 97 опитаних лише 3 (3 хлопці) не знають за якими правилами у школі організовано учнівське самоврядування. 34 респондентів залучені класними керівниками до обговорення позаурочного часу, проте 10 залишено поза увагою. Тому класним керівникам потрібно вислуховувати та залучати до обговорень усіх учасників освітнього процесу або проводити опитування з різних питань, якщо дистанційне навчання.

Більшість учнів 4-х класів стверджують, що вільно висловлюються на учнівських зборах, у розмові з класним керівником чи іншими вчителями, у дописі для шкільного сайту або на форумі, у листі, який вкидають в скриньку довіри, спілкуючись в Instagram, TikTok, на YouTube та в інших мережах, проте 49% учнів може щиро висловлювати свою думку лише у розмові з однокласниками та ріднею або взагалі не хоче відкрито висловлюватись на ці теми (10%).

Учні 8-х класів підтверджують, що демократичний простір у навчальному закладі успішний і діти визнаються повноправними носіями прав і обов'язків.

45% відсотків опитаних повідомили, що їх вислуховують і враховують їх думку у навчальному закладі, але 11% - не впевнені у цьому.

Про те, що в школі не обмежується свобода висловлювання кажуть і учні 10х класів. 48% учнів відзначають, що можуть висловлювати свою думку, їх вислухають і будуть зважати на учнівську думку. Під час уроків однокласники підтримують учня, що відповідає, намагаються підказати правильну відповідь. Дирекція школи підтримувала ініціативи учнів. Дієво працюють органи громадського врядування, батьки і діти – рівноправні учасники освітнього процесу. Вибори до органів учнівського самоврядування проходять з повним дотриманням процедури – 58%. Педагоги рахуються з думкою учнів і батьків, а їх представники беруть участь у педрадах, нарадах при директору, щорічних зборах колективу.

Що стосується вчителів, то 36 респондент, з них, власне, 33,33% педагогічних працівників, які безпосередньо відповідають за виховання в масштабі закладу, вважають, що заходи у школі ініціюють як дорослі, так і діти. Відповідальність розділена за взаємною згодою і силу можливостей фігурантів. Звернемо увагу і на обставини (війна), які суттєво впливають на організацію і проведення заходів.

Більшість батьків (70 %) також вважає, що педагогічний колектив завжди підтримує, навіть заохочує ініціативи родин учнів щодо облаштування освітнього середовища школи (дизайну класів, їдальні, оформлення коридорів, озеленення тощо). 28 % - так, але на певних умовах (напр., якщо батьки дають гроші, беруть на себе усю роботу і т. ін.), не допомагає втілювати задумане, проте й не заважає - 2 % опитаних.

49 % батьків з впевненістю кажуть, що керівництво закладу освіти відкрите для спілкування (чує та знаходить час для обговорення проблеми). Класний керівник постійно враховує пропозиції батьків, так висловлюють 64 % респондентів. На думку дорослих (60%), вони без побоювань висловлюються, навіть якщо їх ідеї не співпадають з позицією класного керівника. Права учасників освітнього процесу у нашому закладі, за висловом 45 %

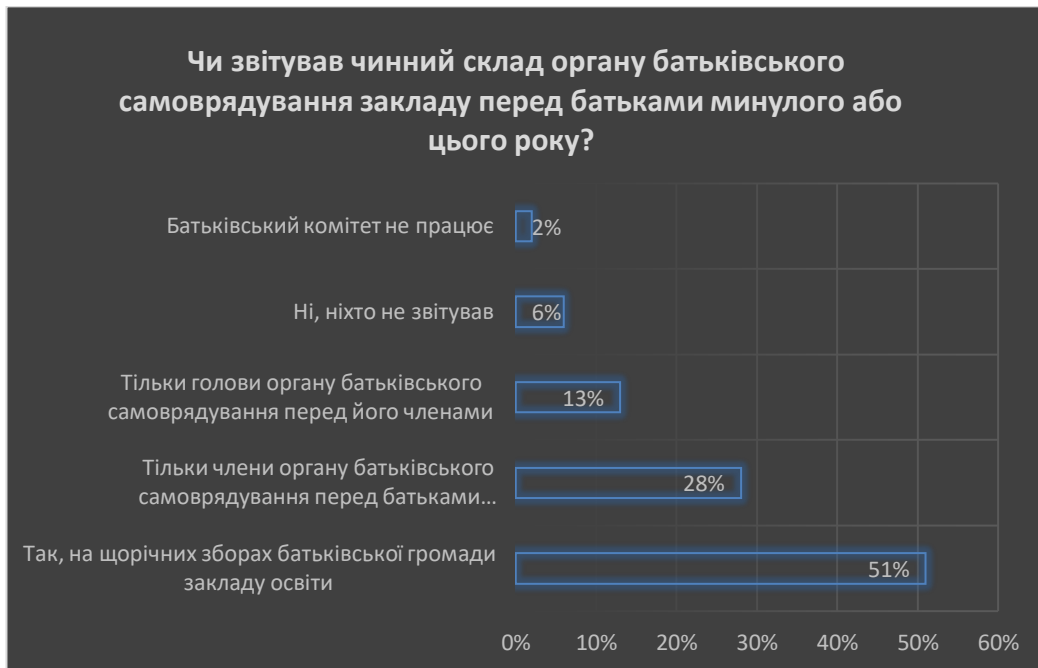
досліджуваних дотримані та захищені, рідні учнів поважають права педагогів (62 %).

Частина осіб – це 36 % відзначають, що їхня дитина та її однокласники можуть вільно висловлювати свою думку про заклад освіти, взаємини з педагогами, адміністрація і педагоги заохочують та не протидіють цьому, а 30 % вагаються у своїй відповіді, з яких батьки учнів 4-х класів (15 %), 8-х класів (9 %), 10-х класів (6 %).

Позитивним є те, що велика кількість батьків бере участь у виборах до органів громадського самоврядування закладу – 53 % опитаних, які активно цікавляться діяльністю школи, а також слідкують, щоб всі вибори були проведені відповідно до норми Положення про вибори до Органів самоврядування закладу. 74 %, вважають, що останні голосування пройшли без порушень, хоча 2 % зауважили, що окремі незначні були.

Чинний склад органу батьківського самоврядування закладу звітував перед батьками минулого або цього року на щорічних конференціях батьківської громади, мовить 51 % досліджуваних, а ще 28% стверджують, що звітували лише члени органів самоврядування перед батьками однокласників своїх дітей. Але насторожує те, що є незначна частина батьків (6 %), яка говорить, що ніхто не звітував, бо батьківський комітет не працює.

Також батьківська спільнота зауважила користь батьківського самоврядування. 34 % зазначили, що вони відстоювали інтереси батьківської громади на педагогічній раді та перед адміністрацією школи, 26 % осіб інформували про можливість захисту своїх прав як учасників освітнього процесу. 15 % допомогли у відстоюванні прав дітей та батьків, які розглядалися на засіданнях, зверталися до директора та у вищі інстанції тощо, що організували ряд заходів для привернення уваги вчителів і батьків до проблем дітей та родин – 17 %. З опитуваних 38 % допомагав педагогам проводити загальношкільні урочистості, патріотичні заходи та 17 % проводив цікаві родинні пізнавальні і розважальні заходи (змагання, дебати, вечори тощо).

Слід зазначити, що дирекція школи погоджувала свої рішення з батьківським комітетом, так стверджують 53 % опитаних, а 26 % людей не знають, що саме адміністрація зобов'язана погоджувати з батьківським комітетом.

Зазначимо, що всі учасники освітнього процесу, громадськість довідуються про прийняті адміністрацією закладу рішення, результати роботи на зборах спільноти (21%), батьківських та учнівських зборах, годині класного керівника, директор щорічно звітує перед колективом закладу освіти (64%),

звісно, що педагоги розміщують офіційні документи, новини, дописи з інформацією обов'язково на сайті закладу і його веб-сторінці в соціальних мережах, також при зустрічі і телефоном повідомляють, з чим вони мають бути обізнані (23 %).

Про діяльність органів батьківського самоврядування закладу або класу можна дізнатись, відвідавши батьківські збори (72 %), і послухати звіт комітету (32 %), розпитати батьків (15 %), зайшовши на сайт школи, сторінку у соціальних мережах (32 %).

До розроблення стратегії розвитку закладу освіти чи інших документів (річного плану роботи органів батьківського самоврядування, освітньої та виховної програми закладу, правил поведінки учасників освітнього процесу в закладі) залучали 8 % досліджуваних, 74 % - не брали участі у створенні документів.

Отже, демократичний простір у нашому закладі — СЗШ №91 — практично сформований відповідно до регіонального стандарту та результатів опитування респондентів. За результатами опитування учнів і педагогів, демократичне середовище вважається сформованим, водночас серед батьків ще залишаються певні сумніви щодо повноти цього процесу.

Більшість батьків отримує інформацію про діяльність школи на батьківських зборах або від класного керівника. Частина користується для цього сайтом школи та соціальними мережами. Адміністрація, педагогічний колектив і батьківський комітет звітують про зміст своєї діяльності. У цілому батьки вважають, що права учасників освітнього процесу не порушуються, а їхню думку враховують під час ухвалення важливих управлінських рішень. Адміністрація школи регулярно погоджує свої рішення з батьківським комітетом. Значна частина опитаних батьків брала участь у розробленні стратегії розвитку закладу або інших важливих документів: річного плану роботи органів батьківського самоврядування, освітньої та виховної програм, правил поведінки учасників освітнього процесу. Водночас є й такі, хто не долучався до цієї роботи або не пам'ятає, чи вносив свій вклад.

Патріотичний простір

Патріотичний виховний простір є орієнтованим на формування ідентичності політичного українця: спілкування у закладі виключно українською мовою (окрім уроків та заходів, де передбачене іншомовне спілкування), поважне ставлення до державних символів України (поведінка під час виконання гімну, процедури з прапором, використання герба), вшанування героїв (історичних, талановитих, успішних, моральних авторитетів) України, рідного краю, школи (місця пам'яті, заходи), турботливе ставлення до культури і природи (акти вандалізму (відсутність/заходи протидії), знущання над тваринами (відсутність/заходи протидії), культуро- і природоохоронна діяльність), забезпечуються можливості пізнати героїчні сторінки історії України, оглянути пам'ятки культури та природи (дослідження, експедиції, екскурсії, подорожі тощо), виявити повагу до Бога і до Людини (можливості відзначити релігійні та державні свята, розважитись), набути досвіду громадянської поведінки (волонтерство).

Виховний простір нашої школи безумовно є патріотичним, орієнтованим на формування ідентичності політичного українця. Спілкування у закладі ведеться виключно українською мовою. Всі опитані учні впевнено виконують Гімн України та описують Прапор України, мають поважне та шанобливе ставлення до державних символів України та її героїв. Усі категорії респондентів активно підтримують і організовують різноманітні волонтерські акції.

Більшість учнів нашої школи зазначають, що під час уроків та позаурочних заходів вони мають можливість ознайомлюватися з героїчними сторінками історії України та дізнаватися про видатних українських діячів.

У закладі систематично проводяться тематичні заходи, присвячені важливим подіям і пам'ятним датам. Зокрема, щороку організовуються Шевченківські дні, Різдвяні свята, заходи до Дня пам'яті жертв Голодомору, вшанування Героїв Небесної Сотні та інші події, що формують національну свідомість і патріотизм.

Загалом учні турботливо і з повагою ставляться до культурних пам'яток та

навколишнього середовища. Упродовж минулого навчального року та цього річ проявів вандалізму — свідомого нищення насаджень, пам'яток шкільного майна — не зафіксовано: 33 респондентів, учнів 8-х класів, (36 % такого не бачили і про таке не чули), 8 респондентів (8%) впевнені, що такого наші учні не роблять.

Учні нашого закладу, зокрема члени учнівського парламенту, є ініціаторами численних патріотичних та громадських заходів: організовують квести, флешмоби, зустрічі з військовими та волонтерами. Вони активно долучаються до благоустрою школи — разом із учителем мистецтва розмалювали коридори та сходи, висаджують дерева й квіти. Шкільна молодь активно займається волонтерською діяльністю: плете маскувальні сітки, виготовляє окопні свічки, збирає солодощі та засоби гігієни для захисників, організовує благодійні ярмарки, відвідує поранених військових у госпіталях.

Керівництво школи всіляко підтримує ці ініціативи, створюючи умови для їх реалізації. Така діяльність сприяє формуванню у здобувачів освіти відповідальності, людяності та патріотичної свідомості..

На думку 100 % опитаних батьків на уроках, перервах та позаурочних заходах вчителі з учнями спілкуються виключно державною мовою. 45 % батьків стверджують, що їх діти часто цього або минулого року брали участь в заходах, орієнтованих на пізнання історії України, чи відвідували історичний або краєзнавчий музей, музей садибу когось з історичних діячів, деякі відповіли, що рідко – це 36 %. Проте, на жаль, є частина респондентів (19 %), які кажуть, ні, хоча й до повномасштабного вторгнення такі заходи організовували не часто.

Учні нашого навчального закладу, за відповідями дорослих, із захопленням брали активну участь (23%) та з цікавістю постійно відвідували (57 %) заходи патріотичного спрямування (вшанування героїв, відвідини музеїв, зустрічі з фахівцями з історії, культури і громадського життя України), які проводились у закладі цього чи минулого року. Але є частина опитаних (17 %), які говорять,

що їх діти по-різному реагували, вони відвідували невелику частину патріотичних заходів.

53 % дітей у нашому закладі із великим задоволенням організовували цього або минулого року якийсь з учнівських свят, можливо, грали роль у поставленій п'єсі, виставляли власні мистецькі роботи, проте є учні, які не хотіли брати участь у такому дійстві (34 %) або, як вважають батьки, що таку можливість дають не всім (11 %).

У школі всі учасники освітнього процесу виявляють шанобливе та поважне ставлення до державних символів України — це підтверджують 83 % опитаних батьків. Ще 4 % респондентів припускають, що поодинокі випадки порушення можуть траплятися, зокрема, коли дорослі не завжди демонструють належну поведінку під час використання державних символів.

Це свідчить про загальний високий рівень національної свідомості в шкільному середовищі, водночас підкреслює потребу в систематичному нагадуванні правил етикету щодо символіки для всіх учасників освітнього процесу.

У нас регулярно в освітньому просторі відбуваються зустрічі з активістами громадських організацій, волонтерами, захисниками Батьківщини, так стверджують 57 % опитаних. Це також підтверджують 75% учнів 10-х класів.

Але, на превеликий жаль, є незначна частина батьків (2 %), які відповіли, що жодного разу ні волонтерів, ні активістів, ні воїнів ЗСУ не залучали і 19 %, котрим не відомо про такі події.

Можна зробити висновок, що, на думку більшості респондентів, патріотичний простір у нашому освітньому закладі сформований належним чином.

Про це свідчить те, що всі учасники освітнього процесу спілкуються рідною, державною мовою, виявляють шанобливе ставлення до державної символіки, а учні з цікавістю та захопленням беруть участь у патріотичних заходах, зустрічах із волонтерами, військовими ЗСУ, активістами громадських організацій.

Водночас невеликий відсоток батьків зазначили, що:

- не завжди поінформовані про зміст позаурочних патріотичних заходів;
- не всі учні брали участь у таких заходах або відвідували зустрічі, присвячені Україні;
- впродовж звітнього періоду не проводилися екскурсії до музеїв.

Це свідчить про потребу в посиленні інформаційної роботи з батьками, більшій відкритості та залученні родин до формування патріотичного середовища школи.

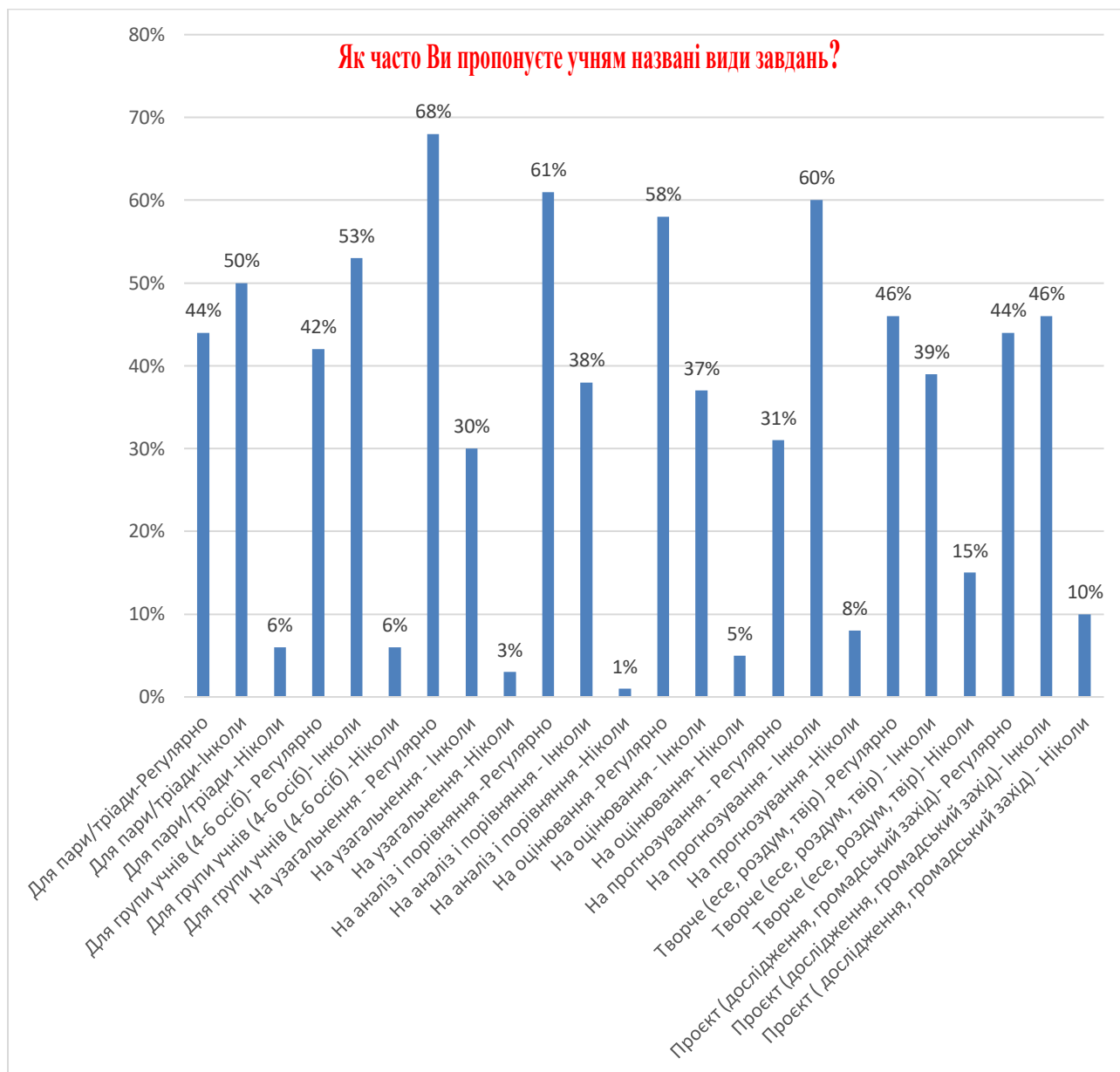
Культуротворчий простір

Культуротворчий виховний простір, відповідно до регіонального стандарту, є розвивальним, мотивуючим до навчання: у ньому використовуються активні та інтерактивні методи навчання (як часто і наскільки вдало практикують роботу в парі, групі, командою; організують дискусії, дебати, пишуть творчі роботи); працюють бібліотека (як часто користуються послугами, чи задовольняє запити, чи можна попрацювати в Інтернеті), наукові гуртки, спортивні секції, мистецькі студії (чи знають, які є, чи відвідують, якою мірою задовольняє пізнавальні та/або розвиткові інтереси); проводяться змагання, турніри, олімпіади, конференції тощо (чи проводяться, чи беруть участь, чи задоволені організацією); забезпечується розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу (чи задовольняє школа пізнавальний і розвивальний інтерес; чи долучені батьки до роботи гуртків, секцій, проведення екскурсій, подорожей, експедицій, організації турнірів,

олімпіад тощо; чи зацікавлені учителі в організації експедицій, екскурсій, подорожей, проведенні дебатів, змагань тощо).

Дослідження показує, що учні 4-х класів задоволені навчанням у школі: люблять працювати у парі, групі -77, проте є 6 учнів, яким це не до вподоби. Школярі 4-х класів знають, що коли виникають труднощі під час навчання, то вони можуть звернутися за допомогою до вчителя -57% (погоджуються) і 35%% (частково з цим погоджуються). Самостійно виконують домашні завдання 53 респондентів і 3 - з невеличкою допомогою.

На запитання «Як часто і наскільки вдало використовуються активні та інтерактивні методи навчання», більшість вчителів(73 і 65 відповідно) вибрали відповідь – на узагальнення і прогнозування. І це закономірно, бо це вимагає програма. 50 респондентів регулярно, а 42 інколи пропонують учням завдання творчого характеру. 23,15% вчителів вищої категорії та 29,63 % працівників з педагогічним стажем поза 20 років вважають, що творча людина будь-яке завдання виконуватиме оригінально і самобутньо.

Щодо роботи на уроках в групах або парах 25-48% учнів 10-х класів стверджують, що така робота є на уроках української мови і літератури іноземної мови, фізики, географії. Менше - 11% на уроках біології, Історії України, математики. Це підтверджують і учні 10-х класів. Зрозуміло, що на таких уроках, де відсоток 47-49 мотивація учнів до навчання висока. Серед учнів 10-х класів більшість толерантно ставиться до списування: частина вважає це нормою або вимушеним кроком, лише близько 14% принципово проти. Це свідчить про недостатнє усвідомлення цінності академічної доброчесності.

За навчальний рік учні 4-х класів багаторазово, добровільно брали участь у шкільних тематичних заходах, проте є і 25 не залучених підлітків.

В позаурочний час 8% учнів 8-х класів відвідують шкільні гуртки, 6% займаються в шкільній мистецькій студії, а 10% - у спортивній секції. Це означає, що необхідно більше мотивувати учнів до такої форми роботи.

За результатами опитування, 64% учнів 4-х класів відвідують гуртки, спортивні секції або мистецькі студії, тоді як 36% не залучені до жодної позашкільної діяльності. З цього можна зробити висновок, що більшість учнів 4-х класів залучені до позашкільної діяльності, що сприяє їхньому всебічному розвитку. Водночас значна частина дітей (36%) залишаються поза такими активностями, що може свідчити про обмежений доступ, брак мотивації або недостатню поінформованість батьків. У цьому напрямку ще потрібно попрацювати класному керівнику та батькам та сприяти залученню учнів до гурткової роботи.

Цікавим є той факт, що 34 респондентів - п'ятикласників постійно відвідують бібліотеку, і ще 38 – лише читальний зал, а для 22- бібліотека потрібна лише щоб взяти підручники для навчання, 16 – користуються іншою бібліотекою.

Робота шкільної бібліотеки оцінена посередньо і учнями 8-х класів: Опитування показало, що 45% учнів користуються шкільною бібліотекою переважно для отримання підручників. Лише 9% беруть книги для читання, 2% працюють у читальному залі, а ще менше — використовують бібліотечний комп'ютер (1%) чи звертаються за консультацією до бібліотекаря (3%). Заходи, організовані бібліотекою, відвідували 8% опитаних. Водночас 34% учнів узагалі не користуються шкільною бібліотекою, віддаючи перевагу іншій, а 10% припинили відвідування через низьку якість послуг. 1% зазначили, що бібліотека не працювала або відсутня. З цього можна зробити висновок, шкільна бібліотека в основному виконує функцію видачі підручників. Низький рівень використання інших можливостей бібліотеки свідчить про потребу в оновленні її діяльності, розширенні спектра послуг і активнішій участі в освітньому процесі.

48% учнів 8-х класів брали участь у всіх заходах, організованих з ініціативи вчителів або батьків. 21% долучалися лише до тих, що їх зацікавили, а 19% не брали участі взагалі. Більшість восьмикласників активно долучаються до позакласної діяльності, що свідчить про їхню зацікавленість. Проте майже кожен п'ятий учень не бере участі, що може сигналізувати про потребу у створенні більш інклюзивних та доступних умов для участі.

50% десятикласників задоволені туристичними поїздками, а ще 37% із задоволенням відвідували екскурсії в музеї та театри.

Ще одним із питань, на котре потрібно звернути увагу, це потреба спілкування з ровесниками з інших шкіл. Частина опитаних цю проблему вирішують самостійно. Так, 35% учнів (8 класи) підтримують сталі стосунки зі школярами з інших шкіл, зокрема з іноземними партнерами.

Тому у плануванні виховної роботи слід це врахувати, а тому повинні появитися захоплюючі екскурсії та заходи, що дали б змогу спілкування та корисно проведеного часу з ровесниками інших шкіл.

Більшість батьків (53 %) під час анкетування зазначили, що дирекція школи підтримує та заохочує ініціативи батьків, що стосуються освітнього процесу; керівництво закладу відкрите для спілкування, класні керівники враховують пропозиції батьків. 40 % респондентів визначають про безумовну підтримку дирекції ініціатив батьків щодо організацій позаурочних заходів.

64 % респондентів засвідчили, що учасники освітнього процесу, плануючи мандрівки, поїздки, позаурочні заходи, обговорюють кожну подію з усіма, хто бере участь у виховних справах. Тішить, що 49% опитаних припадає на батьків дітей, з вищою освітою (4-ті класи).

Оскільки у навчальному закладі на належному рівні організована робота учнівського самоврядування, то 19 % респондентів зазначають про спільну організацію позаурочних заходів педагогами з учнівським самоврядуванням і батьками, а 13 % відмітили про залучення до співпраці з педагогами охочих учнів, про що свідчать відповіді 11 % батьків віком 36-45 років. Проте 53 % респондентів усвідомлюють, що частину заходів у школі планують та відповідають за їх проведення педагоги, де учні виступають лише виконавцями доручень. Така картина частіше спостерігається початковій школі (4-ті класи) – 17% та базовій предметній школі (8-мі класи) – 6%, що відповідає особливостям організацій навчально-виховного процесу у базовій школі та віддзеркалює психоемоційні здібності, можливості, бажання школярів.

На запитання «Як Ви забезпечуєте дотримання учнями принципів академічної доброчесності?» 40 респондентів, з них 25 % працівників з

педагогічним стажем поза 20 років, відповіли, що власним прикладом демонструють дотримання учасниками освітнього процесу авторського права. На використаних джерелах завжди вказуються їхні автори.

Дослідження показало, що 26 % респондентів впевнені, що педагоги забезпечують дотримання учнями принципів академічної доброчесності, вимагають самостійно виконувати завдання. Особливо тішать відповіді 13 % батьків, діти яких навчаються в 4-х класах. 17 % запевняють про надання педагогами завдань, які унеможливають списування. 11 % впевнені, що вчителі неупереджено (на підставі чітких критеріїв) оцінюють результати навчання учнів. 17 % респондентів свідчать про проведення за правилами олімпіад, конкурсів і справедливе оцінювання результатів. Лише 9 % батьків вважають, що педагоги багато говорять про доброчесну поведінку, проте байдужі до того, як поведуться діти.

Участь в позаурочних заходах, що проводяться в закладі освіти, є добровільною – так вважає 51 % респондентів, а самі заходи погоджено з органами учнівського самоврядування і розрекламовано. 45 % батьків

погоджуються з безпримусовою участю школярів і лише 4 % відповіли, що їх діти є глядачами виховних заходів.

Участь у позаурочних заходах у закладі освіти переважно сприймається як добровільна, узгоджена з учнівським самоврядуванням і добре організована. Батьки підтримують такий підхід, а більшість учнів беруть активну участь, а не залишаються сторонніми спостерігачами. Це свідчить про налагоджену співпрацю між школою, учнями та батьками.

28 % респондентів, більшість з яких жінки віком до 35 років, а також 36-45 років вважають, що впродовж цього навчального року їх діти систематично користуються послугами шкільної бібліотеки: позичають, беруть літературу, перечитують періодику. 23% батьків визнали, що їх діти звертаються до шкільної бібліотеки і консультуються щодо потрібної їм інформації, а саме, учні початкової школи (4-ті кл.).

Дослідження показало, що 49 % опитаних підтверджують про навчання дітей з використанням електронних освітніх ресурсів, а саме: здобувачі базової предметної освіти (8-мі кл.), базової адаптаційної освіти (4-ті кл.).

Більшість опитаних респондентів – 72 %, серед яких 66 % - жінки та 6 % - чоловіки визнали, що педагоги дбайливо і успішно ставились до організації позаурочних заходів, які відвідали або про які довідались батьки від дитини.

Серед батьків 6 % - жінок та 2 % чоловіків зазначили, що лише 8 % вчителів у більшості дбали, але не завжди вміло, а 2 % опитаних стверджують, що окремі педагоги дбали і загалом успішно ставились до організації екскурсій, подорожей, змагань тощо. На жаль, 4 % опитуваних не змогли відповісти на дане запитання.

Дослідження показало, що погляд 21 % респондентів батьки, опікуни найчастіше задіяні у батьківські комітети, які є активними організаторами виховних справ.

На думку 66 % опитуваних (56% - жінки, 6 % - чоловіки), частина батьків, опікунів задіяна і є активними учасниками шкільних заходів. А саме: 28 % - респонденти дітей початкової школи (4-ті кл.), 26 % - батьки здобувачів базової предметної освіти (8-ті кл.), 6 % - респонденти дітей профільної освіти (10-ті кл.) та 6 % - батьки здобувачів освіти декількох рівнів (у школі навчається кілька дітей), 11 % опитуваних відмітили, що цьогогоріч та минулого року більшість батьків, опікунів з різних причин відмовлялися брати участь у виховних справах, а лише 2 % зовсім не задіяні.

Цьогогоріч та минулого року 43 % батьківської спільноти закладу освіти ініціювали окремі виховні справи і допомагали організаційно. З них – 19 % респондентів, діти яких здобувають початкову освіту (4-ті класи), 17 % - батьки дітей базової предметної освіти (8-мі класи), 4 % - профільної освіти (10-ті класи), 2 % - респонденти декількох рівнів освіти. Вражає, що 40 % опитаних частково взяли на себе фінансування та матеріальне забезпечення закладу окремих, запланованих педагогами, заходів. Складова респондентів віком 36-45 років становить 26 %, 9 % - віком до 35 років. Тішить висока частка: 32 % - батьки, опікуни, які залучилися до виховних справ, безпосередніми учасниками яких були їхні діти. А саме 15 % респондентів,

школярі яких здобувають початкову освіту та 15 % - базову. 2 % опитаних стверджують, що батьки уникали будь-якої участі у житті закладу.

Вище перелічене вказує про автономність організації частини заходів відповідає виробничій необхідності.

Аналізуючи форми роботи класних керівників з батьками, найактивніше використовуються: 81 % - батьківські збори (обговорення в батьківській спільноті насущних проблем шкільного життя); 49 % спілкування через засоби електронного зв'язку (телефони, соціальні мережі); 32 % - індивідуальні зустрічі з батьками/опікунами; 51 % - залучення до організації та супроводу туристичних походів, екскурсій, змагань; 6 % - вивчення думки батьків, опікунів шляхом тестування, спілкування, анкетування.

На запитання «На розвиток яких рис в учнів найбільше впливає ваша школа» 52% учнів 10-х класів відповіли, що відповідальність, почуття морального обов'язку, 44% - сміливість у відстоюванні своєї думки, 38% відповіли, що впевненість у собі, не відступати перед труднощами, 35% - чесність, правдивість, щирість, нетерпимість до брехні, 27% - вміння зрозуміти чужу точку зору тощо.

За результатами опитування учнів 8-х класів діяльність педколективу спрямована не лише на здобуття учнями знань, розвиток умінь та навичок ,але й на формування моральних якостей молодого покоління.

Зокрема:

- відповідальності (50 респондент, 55% ,з них 7 учнів без особливих успіхів у навчанні);
- сміливості ,зокрема у відстоюванні своєї думки, поглядів (35 респонденти , 38 %)
- чесності -18 респондентів (20%);
- широти поглядів - 28 респондентів (31%);
- підприємливості - 15 респондентів (16%);
- раціоналізму- 18 респондентів (20%);
- почуття власної гідності- 18 респондентів (20%).

- корисливості (орієнтації на особисту вигоду, байдужість до чужих проблем);
- самолюбства -8 респондентів (9 %);

Результати опитування педагогічного колективу свідчать, що діяльність нашого закладу освіти має значний вплив на формування у здобувачів освіти провідних морально-вольових якостей. Найбільше, за оцінками вчителів, освітнє середовище сприяє розвитку відповідальності (87%) як здатності тримати слово й відчувати моральний обов'язок, а також упевненості в собі (80%), що проявляється у вмінні досягати цілей, не здаватися перед труднощами та діяти згідно з переконаннями. Чверть опитаних також відзначили позитивний вплив на такі риси, як активність, ініціативність, сміливість і практичність. Натомість майже не фіксується впливу на формування негативних рис: лицемірства (1%) та корисливості (4%). Таким чином, освітній простір нашого закладу спрямований на виховання відповідальних, цілеспрямованих і свідомих громадян.

Отже, за результатами опитування, культуротворчий простір у нашому навчальному закладі, на думку респондентів, формується успішно. Дирекція школи ефективно комунікує з усіма учасниками освітнього процесу та їхніми батьками щодо організації екскурсій, свят, тематичних заходів, а також підтримує й заохочує ініціативи, пов'язані з позаурочною діяльністю.

Упродовж минулого та поточного навчального року планування мандрівок, поїздок і заходів здійснювалося у форматі діалогу, із залученням усіх зацікавлених сторін. Це сприяло формуванню атмосфери взаємоповаги, довіри та співпраці.

Вчителі забезпечують дотримання принципів академічної доброчесності та створюють належні умови для якісного навчання. Важливо, що учасники освітнього процесу мають доступ до фото - та відеоматеріалів з позаурочних заходів через офіційні онлайн-ресурси (Facebook, сайт, Viber-групи), що підсилює відкритість та прозорість шкільного життя.

Батьки мають змогу реально оцінити участь своїх дітей у позаурочних заходах, і переважна більшість висловлює задоволення їх змістом і добровільною участю дітей.

Класні керівники використовують у спілкуванні з батьками різноманітні сучасні підходи, адаптуючи їх до віку респондентів та викликів сьогодення, що також позитивно впливає на комунікацію та взаєморозуміння між школою і родинами.

Відкритий (інклюзивний) простір

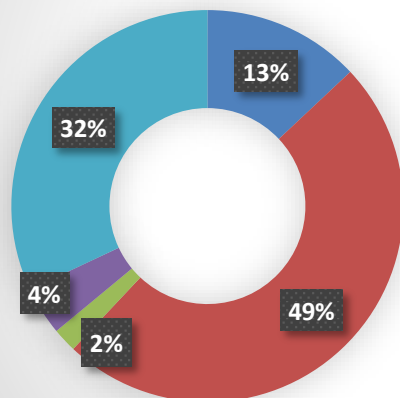
Відкритий (інклюзивний) виховний простір це - умови для навчання дітей з інвалідністю, пересування шкільними приміщеннями дорослих з інвалідністю (пандуси, туалети, коридори, парти; яке ставлення до учнів з інвалідністю (інших учнів, вчителів, батьків); зі школою співпрацюють сім'ї, органи влади та самоврядування, громадськість (як часто батьки, лідери громади, громадські активісти відвідують школу; наскільки активні як учасники виховних справ; які форми роботи з батьками практикують учителі; як педколектив, дирекція реагує на ініціативи батьків, громадських активістів); є школи/громади – партнери (у яких формах партнерство, як комунікують учні; чи комунікують батьки).

У закладі навчаються діти з особливими освітніми потребами - є інклюзивні класи та індивідуальна форма навчання. Серед учнів 8-х класів немає дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Спілкування з дітьми з інвалідністю, у разі такої можливості, відбувається переважно за межами класної діяльності. На запитання щодо ставлення до школярів з ООП у тих класах, де вони є, учні відповіли наступним чином: 57% — ставляться до них так само, як і до інших учнів; 21% — не звертають на них особливої уваги; 11% — не визначили свого ставлення; 11% — уникають контакту або виявляють байдужість.

Таким чином, у більшості випадків спостерігається толерантне та рівноправне ставлення до дітей з особливими освітніми потребами, однак залишається потреба у подальшому розвитку інклюзивної культури в учнівському середовищі.

На думку більшості батьків (49%), їхні діти ставляться до осіб з особливими освітніми потребами так само, як і до інших школярів, 13 % відповіли, що діти часто спілкуються, тягнуться одне до одного. Є значна частина батьків – це 32 %, які стверджують, що у класі їх дитини немає осіб з ООП (так відповіли 11 % батьків 4-х класів, 13 % - 8-х класів, 6 % - 10-х класів).

Яким є ставлення Вашої дитини до однокласників (одного чи кількох) з особливими освітніми потребами?

- Тягнуться до них, часто спілкуються
- Таке саме, як і до інших школярів
- Байдуже, не звертають на них уваги
- Трапляються навіть прояви агресії
- Школярів з інвалідністю та ООП у класі немає

Отже, можна зробити висновок, що батьки формують у дітей позитивне ставлення до всіх учасників освітнього процесу, навчають їх повазі, підтримці, розумінню та заохочують до дружнього спілкування.

Батьки також відзначають, що в закладі освіти забезпечено вільний обмін інформацією між усіма суб'єктами освітнього процесу. Налагоджена співпраця між школою, родинами, органами місцевого самоврядування та владою сприяє створенню відкритого, довірливого і підтримувального середовища для розвитку кожної дитини.

ВИСНОВКИ

В цілому можна зазначити, що на думку респондентів, наш заклад освіти є практично **безпечний**, тобто учням комфортно перебувати у школі, достатньо тепло і світло для читання і письма, переважно мають можливість за потреби скористатися комп'ютером, у класах завжди прибрано і чисто.

Частина школярів виконують домашнє завдання згідно з існуючими нормами. Здебільшого дітям подобається і смакує шкільне харчування.

У нашій школі практично не трапляються такі явища поведінки як: невинправдані пропуски уроків, зриви їх, списування, куріння. Вживання алкоголю, наркотиків, крадіжок, вандалізму, знущання над тваринами не відбувається.

Педагоги ознайомлюють дітей із правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій, таких, як: пожежі, задимлення, замінування, повітряні тривоги. Також постійно навчають учнів і батьків правилам безпечного користування Інтернетом та дотримання кібер-гігієни. Оцінки, які педагоги виставляють дітям, переважно є справедливими. Заклад освіти вивчає думку здобувачів освіти про умови навчання та якість викладання навчального матеріалу. Педагоги нашого закладу регулярно цікавляться думкою батьків (опікунів) щодо умов навчання, адаптації, психологічного мікроклімату та інтеграції дітей у закладі освіти. В основному у нашій школі справедливі вимоги до учнів, які відповідають встановленим вимогам та навчальною програмою.

Проте є ряд питань, на які варто звернути увагу ! Наприклад, батьки стверджують, що у шкільних туалетах учні відчувають неприємний запах та дискомфорт.

Також частина дітей витрачають занадто багато часу на виконання домашнього завдання, що суперечить вимогам встановлених норм та перезавантажує учнів у позашкільний час.

Є, на жаль, невеликий відсоток школярів, яким не подобається шкільна їжа і які принципово не харчуються в їдальні.

Турбує питання про нікотин у закладі, оскільки є батьки, які стверджують, що діти інколи курять та жодним чином не протидіють цьому.

Дехто із респондентів каже, що в школі деколи проявляються випадки цькування, лихослів'я та коректних взаємовідносин між учнями.

Деякі батьки відповідали, що знання їхніх дітей несправедливо оцінюють.

Що стосується **простору, сповненого довіри**, то можна стверджувати, що він сформований належним чином у нашому навчальному закладі, оскільки розвиває риси справжніх українців, яким не притаманні самолюбство та корисливість, тобто в колективі домінують товариські та довірливі взаємовідносини, без приниження один одного, цькування чи глузування. Педагоги, адміністрація закладу та батьки розуміють, що лише спільними зусиллями та наполегливістю можна досягти кінцевої мети поставлених перед закладом освіти завдань. Учасники навчального процесу співпрацюють конструктивно та ціленправлено.

Але слід звернути увагу, що бувають випадки щодо маніпуляцій з оцінюванням знань учнів зі сторони деяких педагогів, а також те, що у вирішенні того чи іншого питання, адміністрація закладу не завжди радиться з батьківським комітетом і самостійно приймає рішення.

Демократичний простір у нашому закладі практично сформований відповідно до регіонального стандарту і опитаних респондентів.

Про діяльність школи більшість батьків отримує інформацію на батьківських зборах та від класного керівника, частина батьків користується для цього сайтом школи та соціальними мережами. Адміністрація, педагоги, батьківський комітет завжди звітує про зміст своєї діяльності, що дає змогу отримувати об'єктивні дані про стан справ в закладі освіти.

У загальному батьки вважають, що права учасників освітнього процесу не порушуються та їх думку враховують під час прийняття важливих

управлінських рішень. Адміністрація школи регулярно погоджує свої рішення з батьківським комітетом закладу освіти.

Велика кількість опитаних батьків залучалась до розроблення стратегії розвитку закладу освіти або інших документів (річного плану роботи органів батьківського самоврядування, освітньої та виховної програми закладу, правил поведінки учасників освітнього процесу в закладі). Проте є батьки, які не долучались до розроблення документації або не пригадують, чи внесли свій вклад до цієї важливої справи.

На думку більшої частини респондентів, **патріотичний простір** у нашому освітньому закладі теж сформований належним чином. Про це свідчить те, що у нас спілкуються усі учасники освітнього процесу державною мовою, усі поважають та шанобливо ставляться до символіки України та традицій і звичаїв. Учні нашої школи із захопленням і цікавістю відвідують патріотичні заходи, зустрічі з волонтерами, воїнами ЗСУ, активістами ГО, громадськими діячами.

Проте є невеликий відсоток батьків, котрі не обізнані про зміст позаурочних заходів, кажуть, що у нас не були проведені екскурсії в різні музеї та учні не завжди відвідували культурознавчі заходи та зустрічі, присвячені Україні.

Культуротворчий простір, на думку респондентів, також розвинений на належному рівні. Дирекція школи достатньо ефективно комунікує з учасниками освітнього процесу та їх батьками щодо організації екскурсій, дитячих ранків, тематичних вечорів; підтримує і заохочує організовувати позаурочні заходи.

Слід зазначити, що минулоріч та цього навчального року учасники освітнього процесу ефективно та достатньо радились, плануючи мандрівки, поїздки, інші позаурочні заходи. Здебільшого у закладі вчителі забезпечують дотримання учнями принципів академічної доброчесності, створюючи належні умови для навчання. Також тішить те, що учасники освітнього процесу

навчального закладу мають можливість переглядати на офіційних платформах (Facebook, сайт, Viber групах) фото та відео позаурочних заходів.

Таким чином, батьки здобувачів освіти реально оцінюють участь своїх дітей в позаурочних заходах і переважна більшість задоволена їх проведенням і добровільним залученням виконавців.

Отож, класні керівники у своїй роботі використовують різноманітні форми спілкування з батьками, адаптуючись до віку респондентів, та застосовуючи новітні технології відповідно до потреб сьогодення.

Що стосується **інклюзивного** виховного простору, можна сказати, що вчителі та батьки вчать дітей добре і рівноправно ставитись до усіх учнів в закладі освіти. Закликають дітей підтримувати, розуміти, учнів з ООП, заохочують до дружнього спілкування з ними. Вважають, що у школі відбувається вільний обмін інформацією між усіма суб'єктами освітнього процесу, зі школою співпрацюють сім'ї, влада, органи самоврядування, громадській організації та активісти.

А також у нашому навчальному закладі було проведено інтерв'ювання, в якому взяли участь директор, заступник директора з НВР педагог-організатор, практичний психолог та представники учнівського самоврядування. Опитування було спрямоване на виявлення актуальних потреб шкільної спільноти, оцінку ефективності внутрішньошкільних процесів і напрацювання ідей для їх удосконалення.

РЕКОМЕНДАЦІЇ.

1. Безпечний виховний простір:

Заступнику директора з АГР :

1.1. Проконтролювати якість прибирання у шкільних туалетах, забезпечити проведення відповідних заходів технічними працівниками для її покращення.

Учителям-предметникам:

1.2. Під час формування домашніх завдань враховувати загальне навчальне навантаження учнів та передбачуваний час на їх виконання. Зважати на те, що учні виконують завдання з кількох предметів.

1.3. Забезпечити об'єктивне та справедливе оцінювання навчальних досягнень учнів. Кожну оцінку супроводжувати аргументованим коментарем.

Працівникам їдальні та адміністрації:

1.4. Розробити різноманітне, смачне меню, яке врахуватиме смаки учнів і дасть їм можливість обирати улюблені страви. Адміністрації з'ясувати причини низької відвідуваності їдальні та врахувати побажання учнів щодо харчування.

Адміністрації закладу, практичному психологу, класним керівникам:

1.5. Організувати та проводити профілактичні заходи, спрямовані на запобігання курінню, булінгу та вживанню ненормативної лексики. Активно залучати представників правоохоронних органів до співпраці у форматі бесід, зустрічей, круглих столів та тренінгів.

Крім того, учасникам освітнього процесу необхідно:

-Сформувати спільне бачення безпечного освітнього середовища, узгодивши погляди учнів, педагогів та батьків.

- Обговорити та визначити ключові критерії ефективної організації безпечного середовища для кожного учасника освітнього процесу.

- Напрацювати чіткі й практичні рекомендації для учнів, педагогічного колективу, адміністрації та батьків щодо створення комфортного та безпечного середовища у закладі освіти.
- Продумати та впровадити зручні канали зворотного зв'язку між усіма учасниками освітнього процесу для обміну думками, зауваженнями та пропозиціями.
- Розвивати культуру відкритості: навчитися спокійно говорити про власні та чужі помилки з колегами та адміністрацією, розглядаючи їх як ресурс для зростання.
- Ініціювати нові, більш інтерактивні формати нарад, де пріоритет надається не формальним виступам, а обговоренню реальних викликів, актуальних ідей та напрямів розвитку.

2. Простір, сповнений довіри:

Адміністрації школи:

2.1. Доцільно акцентувати увагу педагогічного колективу на важливості дотримання критеріїв оцінювання та своєчасного внесення оцінок до журналу — як одного з інструментів формування довіри між учнем, учителем і батьками.

2.2. Важливо підтримувати відкриту комунікацію з батьківським комітетом і лідерами учнівського самоврядування, враховувати їхні думки під час ухвалення рішень. Рекомендується регулярно висвітлювати шкільні новини у соціальних мережах та в інформаційних групах класів.

Класним керівникам:

2.3. Варто проводити години спілкування й інтерактивні заходи на теми толерантності, протидії дискримінації та булінгу. До таких заходів бажано залучати батьків та представників відповідних установ для спільної профілактичної роботи.

3. Демократичний простір:

Розвиток демократичного середовища та демократизація врядування у школі можливі лише на основі спільно поділюваних цінностей. Тому адміністрації школи, педагогічному колективу та батьківській громаді доцільно:

- Сприяти демократизації процесів у школі шляхом активної участі всіх учасників освітнього процесу.
- Розробити та впровадити демократичні процедури в роботі батьківського комітету, погодивши їх із широким колом учасників шкільного життя.
- Дотримуватися встановлених процедур, залишаючи можливість для їхнього перегляду й коригування після апробації.
- Практикувати різні форми обговорення, голосування та колективного прийняття рішень із залученням усіх сторін. Не боятися помилок і створювати простір для перегляду або корекції невдалих рішень.
- Створювати умови для відповідального прийняття рішень усіма суб'єктами освітнього процесу та заохочувати ініціативу.
- Делегувати батькам повноваження з окремих питань у межах, погоджених шкільною спільнотою.
- Розвивати командну взаємодію між педагогами та батьками.
- Забезпечувати стабільне функціонування шкільної служби медіації як інструменту врегулювання конфліктів.
- Зменшувати бар'єри у спілкуванні між вчителями й батьками, формуючи партнерські взаємини.
- Ознайомлюватися з успішними практиками демократизації шкільного життя й ділитися власним досвідом.
- На батьківських зборах наголошувати на важливості участі батьків у розробці ключових документів закладу освіти.

4. Патріотичний виховний простір:

Заступнику директора з виховної роботи, педагогу-організатору, класним керівникам:

- Активніше залучати учнів до участі в заходах, спрямованих на вивчення історії України, формування національної свідомості, а також організувати тематичні екскурсії до музеїв та культурних установ.
- Під час підготовки учнівських свят — об'єднувати весь клас, мотивуючи кожного до участі. Варто враховувати інтереси дітей, пропонувати їм обирати формат проведення заходу або визначати запрошених гостей самостійно.

З метою підвищення поінформованості батьків про виховну діяльність у школі — регулярно висвітлювати інформацію про позаурочні заходи на офіційних сторінках закладу в соціальних мережах і на сайті школи.

5. Культуротворчий виховний простір:

Маємо надію, що після завершення війни в Україні ми збережемо очну форму навчання як основну, а позаурочні заходи й надалі відбуватимуться наживо. Важливо, щоб батьки мали можливість не лише відвідувати шкільні події, а й долучатися до їх організації та підтримувати вчителів у виховному процесі.

Водночас ми розуміємо, що не всі батьки чи опікуни можуть фізично бути присутніми через робочі обставини. Тому рекомендуємо підтримувати зв'язок і долучатися до шкільного життя дистанційно — через Viber, ZOOM, а також переглядати новини, фото та відео з подій на сайті закладу та Facebook-сторінці.

Класним керівникам, педагогу-організатору, вчителям-предметникам:

Продовжувати інтегрувати наскрізні змістові лінії у виховну систему школи як інструмент формування ключових компетентностей та національно свідомого громадянина України.

Шкільному бібліотекарю:

- Організувати для учнів перегляди тематичних фільмів, відео- й аудіоматеріалів, виставки учнівських творчих робіт, фотоколажі та інші форми культурного збагачення шкільного середовища.

6. Відкритий (інклюзивний) виховний простір:

Учителям-предметникам, класним керівникам, батькам важливо спільно працювати над формуванням у дітей навичок ефективної комунікації з однолітками, які мають особливі освітні потреби (ООП). Варто послідовно:

- виховувати толерантність і повагу до відмінностей;
- заохочувати дружні стосунки між усіма учнями;
- допомагати дітям з ООП розкривати свої сильні сторони, підтримувати їхні інтереси та захоплення;
- розвивати в учнів почуття емпатії, підтримки й взаємодопомоги.

Педагогам та адміністрації закладу необхідно тісно співпрацювати з батьками дітей з особливими освітніми потребами, спільно створюючи комфортне, підтримувальне середовище для кожної дитини.

Львівська міська рада
Департамент освіти та культури
Середня загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №91 м. Львова

НАКАЗ

м. Львів

Від 02.04.2025 р.

№ 33

Проведення анкетування в е-форматі для оцінювання якості освітнього середовища СЗШ № 91 м. Львова

З метою виконання п.7 розділу «Загальна середня освіта» Програми розвитку освіти Львівської області на 2021-2025 роки, затвердженою сесією Львівської обласної ради від 18 лютого 2021 року №64, розпорядження начальника Львівської обласної військової адміністрації «Щодо внесення змін до Програми розвитку освіти Львівської області на 2021-2025 роки від 31.01.2025 № 93/0/5-25 ВА , наказу департаменту освіти і науки Львівської облдержадміністрації від 07.02.2025р. № 02-01/01/42 та наказу департаменту освіти і науки Львівської облдержадміністрації від 25.03.2025р. № 02-01/01/97

НАКАЗУЮ:

1. Організувати та провести 09 квітня 2025 року оцінювання якості освітнього середовища СЗШ № 91 м. Львова за допомогою анкетування в е-форматі педагогічних працівників, учнів 4-х, 8-х та 10-х класів, а також батьків(опікунів) цих учнів.
2. Класним керівникам 4-тих, 8-тих та 10-тих класів провести роз'яснювальну роботу серед батьків та учнів щодо проходження анкетування.
3. Шкільному психологу Андрієвському Роману здійснити психологічну підготовку учнів 4-тих, 8-тих, 10-тих класів, пояснити з якою метою проводиться дане анкетування.
4. Заступнику директора з навчально-виховної роботи Івашків І.І. розробити графік анкетування учнів 4-тих, 8-тих, 10-тих класів та провести відповідну заміну уроків. (Додаток №1)
5. Заступнику директора з навчально-виховної роботи Мищишин Г.В.:
  - 5.1. Створити робочу групу з числа педагогічних працівників для опрацювання результатів анкетування. (Додаток №2)
  - 5.2. Надати до 15 травня 2025 року в ЛОІППО звіти про результати самооцінювання якості освітнього середовища.

6. Робочій групі до 15 травня 2025 року опрацювати отримані дані анкетування, укласти на їх основі звіт про результати самооцінювання якості освітнього середовища.
7. Оприлюднити до 06 червня 2025 р. на сайті СЗШ №91 м. Львова звіт про результати самооцінювання якості освітнього середовища.
8. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор школи

Галина Пиза

З наказом ознайомлені:

Івашків І.І.

Мищишин Г.В.

Андрієвський Р.

Графік проходження анкетування учнів 4-их, 8-их та 10-их класів (09.04.2025)

Година проведення (урок)	Клас	Вчителі	Кабінет
9:00-9:45 (1-ий урок)	4-А (1 група)	Шаловило С. С. Кушнір І.В. Владика Н.М.	32
9:00-9:45 (1-ий урок)	4-А (2 група)	Журавська З.Ф Скоропад Г.Р. Дума Н.В.	51
10:00-10:45 (2-ий урок)	4-Б (1 група)	Шаловило С.С. Кушнір І.В. Владика Н.	32
10:00-10:45 (2-ий урок)	4-Б (2 група)	Журавська З.Ф. Скоропад Г.Р. Дума Н.В.	51
11:00-11:45 (3-ий урок)	4-В (1 група)	Шаловило С.С. Кушнір І.В. Владика Н.М.	32
11:00-11:45 (3-ий урок)	4-В (2 група)	Журавська З.Ф. Скоропад Г.Р. Дума Н.В.	51
12:05- 12:50 (4-ий урок)	4-Г (1 група)	Шаловило С.С. Кушнір І.В. Владика Н.М.	32
12:05- 12:50 (4-ий урок)	4-Г (2 група)	Журавська З.Ф. Скоропад Г.Р. Дума Н.В.	51
13:00- 13:45 (5-ий урок)	8-А	Чичкевич Ю.В. Корогода В.	52
10:00-10:45 (2-ий урок)	8-Б	Сурова Н.І. Корогода В.Р.	52
13:00- 13:45 (5-ий урок)	8-В	Шаловило С.С. Округ В.П.	32
13:00- 13:45 (5-ий урок)	8-Г	Журавська З.Ф. Тимків І.П.	51
12:05- 12:50 (4-ий урок)	10-А	Корогода В.Р.	52
11:00-11:45 (3-ий урок)	10-Б	Корогода В.Р.	52
9:00-9:45	10-В	Корогода В.Р.	52

(1-ий урок)			
-------------	--	--	--